

Psychologisch onderzoek inzake arbeids(on)geschiktheid

Citation for published version (APA):

Lancée, W. H. J. (1988). *Psychologisch onderzoek inzake arbeids(on)geschiktheid*. [Doctoral Thesis, Maastricht University]. Rijksuniversiteit Limburg. <https://doi.org/10.26481/dis.19881125wl>

Document status and date:

Published: 01/01/1988

DOI:

[10.26481/dis.19881125wl](https://doi.org/10.26481/dis.19881125wl)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

SAMENVATTING

In dit proefschrift wordt een onderzoek beschreven, dat zich richt op de bepaling van de 'instrumentele utiliteit' van een aantal bestaande psychometrische onderzoeksinstrumenten voor de psychologische arbeids(on)geschiktheidsdiagnostiek. Het betreft een analyse van in de praktijk verstrekte psychologische arbeids(on)geschiktheidsadviezen, waarbij wordt nagegaan:

- in welke mate psychometrische onderzoeksgegevens bijdragen tot de classificatie van arbeidsgeschikten versus arbeidsongeschikten;
- met behulp van welke psychometrische onderzoeksinstrumenten de psychologische oordeelsvorming met betrekking tot de arbeids(on)geschiktheid geobjectiveerd en eventueel verbeterd kan worden.

Daartoe heeft een inventarisatie plaatsgevonden van psychometrische onderzoeksgegevens, welke zijn verkregen van verplicht verzekerden, die in de periode 1981-1984 psychologisch zijn onderzocht op hun psychische belastbaarheid en beroepsvaardigheden. De desbetreffende onderzoeken zijn uitgevoerd door Psychologisch Adviesbureau Lancée te Alkmaar in opdracht van de advies- en uitvoeringsorganen van de arbeidsongeschiktheidswetgeving, respectievelijk de Gemeenschappelijke Medische Dienst (GMD), het Gemeenschappelijk Administratiekantoor (GAK) en het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).

Daarnaast heeft er met medewerking van deze instanties een inventarisatie plaatsgevonden van de beslissingen, die zij als wetsuitvoerders op basis van de verstrekte psychologische adviezen omtrent de arbeids(on)geschiktheid van de onderzoekspopulatie (N = 804) hebben genomen.

Vanuit het gegeven dat 'arbeidsongeschiktheid', zijnde een sociaal-wettelijk begrip, grotendeels berust op 'experts-consensus' is er niet alleen nagegaan in hoeverre de verstrekte psychologische arbeids(on)geschiktheidsadviezen ook daadwerkelijk door de opdrachtgevers zijn overgenomen, maar is tevens geanalyseerd in hoeverre de daarop gebaseerde beslissingen tot beroepszaken en (on)gegrondverklaring daarvan hebben geleid.

Door de psychometrische onderzoeksgegevens te relateren aan de verstrekte psychologische adviezen en de beslissingen van respectievelijk de opdrachtgevers, betrokkenen en beroepsinstanties is het mogelijk om door middel van statistische analyses de voorspellende waarde van bepaalde psycho-

metrische onderzoeksgegevens voor de arbeids(on)geschiktheidsbeoordeling te bepalen. Op grond daarvan kunnen een aantal (voorlopige) beslissingsregels voor de psychologische arbeids(on)geschiktheidsdiagnostiek worden geformuleerd en een aantal psychometrische onderzoeksinstrumenten worden aangegeven die in dat verband doeltreffend zijn en kunnen worden gehanteerd.

In het inleidende hoofdstuk 1 wordt na de formulering van het doel en de opbouw van deze studie een korte beschrijving gegeven van het forensisch psychologische referentiekader waarbinnen psychologisch onderzoek inzake arbeids(on)geschiktheid plaatsvindt. Vervolgens komt de globale probleemstelling van het onderzoek aan de orde, welke betrekking heeft op de vraag: In hoeverre kunnen mensen die in principe op lichamelijke gronden wel arbeidsgeschikt, maar mogelijk wegens psychische stoornissen niet arbeidsgeschikt zijn, met behulp van psychometrische onderzoeksinstrumenten worden onderscheiden in arbeidsgeschikt en arbeidsongeschikt?

Aan deze probleemstelling worden drie evaluatieve aspecten ontleend, te weten:

- 1e. vaststelling van de predictieve waarde van de geïnventariseerde psychometrische onderzoeksgegevens, afzonderlijk en in combinatie, met betrekking tot de psychologische classificatie arbeidsgeschikt versus arbeidsongeschikt (psychologische adviezen).
- 2e. vaststelling van de 'instrumentele utiliteit' (doeltreffendheid) in bredere zin van de gehanteerde psychometrische instrumenten met betrekking tot de psychologische oordeelsvorming inzake arbeids(on)geschiktheid in relatie tot de besluitvorming van de opdrachtgevers, betrokkenen en beroepsinstanties.
- 3e. vaststelling van (voorlopige) beslissingsregels voor de psychologische arbeids(on)geschiktheidsdiagnostiek.

Deze evaluatieve aspecten komen in latere hoofdstukken uitgebreider aan de orde.

In hoofdstuk 2 wordt vanuit een historisch perspectief het ontstaan van de psychologische arbeids(on)geschiktheidsdiagnostiek beschreven. Mede vanuit het gegeven dat de psychologische arbeids(on)geschiktheidsdiagnostiek zijn

bestaan ontleent aan de (ontwikkelingen van) arbeidsongeschiktheidswetten, worden deze in een kort bestek besproken.

Vervolgens wordt nader ingegaan op de algemene praktijkgang bij de advies- en uitvoeringorganen en wordt in grote lijnen het proces beschreven waarlangs deze instanties tot hun oordeelsvorming inzake arbeids(on)geschiktheid komen. In dat verband wordt verder aangegeven welke beroepsmogelijkheden betrokkenen hebben, indien zij het met een beslissing van het desbetreffende uitvoeringsorgaan omtrent de arbeids(on)geschiktheidsclassificatie niet eens zijn.

Het hoofdstuk eindigt met een algemeen overzicht van de procesgang bij de arbeidsongeschiktheidsbeoordeling.

In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op arbeidsongeschiktheid en psychische stoornissen. Na een korte beschouwing over de ontwikkelingen van de begrippen 'ziekte' en 'gebrek' wordt een overzicht gegeven van de sterke toename van het aantal mensen, dat wegens psychische stoornissen de laatste jaren arbeidsongeschikt wordt beschouwd. Aan de hand van een literatuurstudie wordt aangegeven in hoeverre enerzijds maatschappelijke en bedrijfsstructurele ontwikkelingen en anderzijds 'iatrogene effecten' tot psychische stoornissen en arbeidsongeschiktheid kunnen leiden. Daarbij wordt tevens aangegeven welke psychologische persoonskenmerken een (mediërende) rol kunnen spelen bij ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid.

In hoofdstuk 4 komen de theoretische achtergronden van de arbeids(on)geschiktheidsdiagnostiek aan de orde. Uitgaande van het begrip belasting - belastbaarheid is de psychologische arbeids(on)geschiktheidsdiagnostiek gericht op het bepalen van de functionele relatie tussen enerzijds de werkuitvoeringseisen van de referentieberoepen en anderzijds de individuele psychische belastbaarheid en beroepsvaardigheden. Een verstoorde balans tussen de belasting en belastbaarheid kan leiden tot psychische, fysiologische en gedragsmatige stoornissen. Afhankelijk van hun aard, duur en ernst, kunnen dergelijke stoornissen een reversibel of irreversibel karakter hebben en kunnen daarmee leiden tot respectievelijk tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid.

Vervolgens worden de indicatiestellingen voor psychologisch onderzoek inzake arbeids(on)geschiktheid geformuleerd. Daarbij wordt afhankelijk van

de vraagstelling onderscheid gemaakt tussen psychodiagnostisch, psycho-technisch en beroepskeuze-onderzoek.

Het hoofdstuk eindigt met een beschrijving van een protocol voor psychologisch onderzoek, dat is gehanteerd bij de beoordeling van de psychische belastbaarheid en beroepsvaardigheden van de onderzoekspopulatie. In dat verband worden de psychische belastbaarheid en beroepsvaardigheden operationeel gedefinieerd als een samengestelde factor, bestaande uit:

- cognitief-intellectuele functies;
- kennis en vaardigheden;
- karakterstructuur;
- emotionaliteit en lichamelijke gevoelens;
- persoonlijke waarden, normen, doelen, instelling en motivatie;
- affiniteiten;
- gedrag en aanpassingsvermogen.

Hoofdstuk 5 geeft de opzet en uitvoering van het onderzoek van deze studie weer. Als zijnde een 'paramorfe oordeelsstudie', wordt de probleemstelling ervan gespecificeerd als: het statistisch analyseren van de wijze waarop de psychologische oordeelsvorming inzake arbeids(on)geschiktheid op grond van psychometrische gegevens tot stand komt en toekomstige voorspellingen mogelijk zijn. Het onderzoek is dan ook zodanig opgezet, dat er kan worden gezocht naar de relatie tussen de desbetreffende psychometrische onderzoeksbevindingen (psychologische persoonskenmerken) als verklarende en potentieel voorspellende variabelen en de mede daarop gebaseerde psychologische arbeids(on)geschiktheidsclassificaties als criterium-variabele.

De verklarende variabelen bestaan uit 34 psychologische persoonskenmerken, zoals deze met een aantal psychometrische tests, persoonlijkheids- en screeningsvragenlijsten worden gemeten. De criterium-variabele daarbij is de psychologische classificatie arbeidsgeschikt (AG+) versus arbeidsongeschikt (AG-), met als afgeleide criterium-variabelen de beslissingen van respectievelijk de opdrachtgevers, betrokkenen en de beroepsinstanties.

De onderzoekspopulatie wordt nader beschreven aan de hand van de verdeling naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau.

Tenslotte wordt in dit hoofdstuk de methode van dataverzameling aangegeven.

Hoofdstuk 6 geeft de resultaten en de discussie weer. Daaruit blijkt dat

van de totale onderzoekspopulatie (N = 804) 53% op psychologische gronden arbeidsgeschikt wordt beschouwd en 47% arbeidsongeschikt. In het algemeen is er sprake van een goede overeenkomst tussen de psychologische arbeids-(on)geschiktheidsclassificaties en de beslissingen van de opdrachtgevers.

De mate van overeenkomst tussen de psychologische en verzekeringsgeneeskundige oordeelsvorming is voldoende om te spreken van een acceptabele instrumentele waarde van de gehanteerde psychometrische onderzoeksinstrumenten. Dit wordt geadstrueerd door de bevinding dat vergeleken met de jaarlijkse landelijke gegevens daaromtrent opvallend minder mensen in beroep zijn gegaan en in geval er toch sprake is geweest van beroepszaken, de meeste ervan ongegrond zijn verklaard.

Met betrekking tot de 'objectiverende' waarde van de psychometrische onderzoeksgegevens betreffende de psychologische persoonskenmerken blijkt 85% een bijdrage te leveren aan de psychologische classificatie van arbeidsgeschikten versus arbeidsongeschikten. Door middel van een regressie-analyse is vastgesteld dat de psychologische oordeelsvorming inzake arbeids(on)geschiktheid is gebaseerd op vier samengestelde componenten. In volgorde van de statistisch geconstateerde gewichtsverlening betreft het de componenten: psycho-emotionele labiliteit, somatiseren, psychopathologie en performale intelligentie.

Van deze vier componenten hebben, gegeven de psychologische adviezen, alleen psycho-emotionele labiliteit en somatiseren een voorspellende waarde met betrekking tot het beslissingsbeleid van de opdrachtgevers.

Van deze vier componenten heeft geen enkele een voorspellende waarde met betrekking tot het kunnen onderscheiden van mensen die wel en niet in beroep gaan. Op univariaat niveau is naar voren gekomen dat mensen die in beroep gaan psychisch 'gezonder' zijn dan degenen die niet in beroep gaan. Een statistische analyse van de relatie tussen psychologische persoonskenmerken en de beslissingen van de beroepsinstanties heeft wegens een te kleine onderzoekspopulatie die in beroep is gegaan niet kunnen plaatsvinden. Wel heeft er van deze specifieke onderzoekspopulatie een kwalitatieve beschrijvende exploratie plaatsgevonden.

In hoofdstuk 7 wordt besproken welke conclusies en aanbevelingen er aan de onderzoeksbevindingen kunnen worden verbonden en worden een aantal (voor-

lopige) beslissingsregels geformuleerd voor de psychologische arbeids(on)-geschiktheidsdiagnostiek.

Vervolgens worden een aantal aanbevelingen gedaan voor een samengesteld psychometrisch onderzoeksinstrumentarium, hetgeen in dit verband kan worden gehanteerd. Daarop aansluitend worden aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek ter ontwikkeling van een standaard psychometrisch onderzoek, dat vanuit zowel wetenschappelijk als rendementsgezichtspunt nader op zijn (predictieve) waarde voor de psychologische arbeids(on)geschiktheidsdiagnostiek kan worden beoordeeld.

Tot slot wordt gewezen op het belang van het landelijk hanteren van een standaard onderzoeksprotocol bij de psychologische arbeids(on)geschiktheidsdiagnostiek en het daarbij op systematische wijze inventariseren van factoren in het werk en de werksituatie, welke een psychisch ziekmakend effect hebben.

SUMMARY

In this thesis a study is described, which is aimed at determining the 'instrumental value' of a number of psychometric testing instruments for the psychological diagnostics of (in)capacity for work. It is an analysis of psychological recommendations on (in)capacity for work which have been given, whereby the following is investigated:

- to what extent psychometric testing instruments can contribute to a classification of persons capacitated for work versus persons incapacitated for work;
- what psychometric testing instruments can help to objectify and possibly improve the psychological assessment of someone's (in)capacity for work.

In order to achieve this, an inventory has been made of psychometric testing results which were obtained from persons who had been compulsorily insured, and who had undergone psychological tests of their mental capacity and occupational competence.

These tests were carried out bij 'Psychologisch Adviesbureau Lancée' in Alkmaar on the authority of the advisory and executive bodies of the incapacity for work legislation, the 'Gemeenschappelijke Medische Dienst' (GMD), the 'Gemeenschappelijk Administratiekantoor' (GAK) and the 'Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds' (ABP) respectively.

In addition, these institutions have contributed to the making of an inventory of decisions, which they have taken in their capacity as executors of the law and which decisions were made on the basis of the psychological recommendations on the (in)capacity for work of the group (N = 804) subjected to this study.

From the fact that 'incapacity for work', as a social-legal term, is mainly based on 'experts-consensus', it has not only been investigated to what extent the psychological (in)capacity for work recommendations have actually been followed up by the competent authorities, but it has also been analyzed how many of the decisions based on the recommendations have been appealed and how many of these appeals have been upheld.

By relating the psychometric test results to the psychological recommendations and decisions of the authorities, the persons concerned and the appeal boards respectively, it is possible to determine the predictive value of certain psychometric test results for the assessment of

(in)capacity for work by means of statistical analysis. On this basis a number of (provisional) guidelines for the psychological diagnostics of (in)capacity for work can be formulated and a number of psychometric test instruments can be indicated which are effective and can be applied in this area.

In the introductory chapter 1, after the formulation of the objective and the structure of this study, a short description is given of the forensic psychological frame of reference within which psychological testing of (in)capacity for work is carried out. Subsequently a global definition is given of the problem studied, which looks at the question: To what extent can people who, in principle, are physically capable to work, but who are possibly incapacitated for work due to psychological disorders, be distinguished in capacitated and incapacitated for work with the aid of psychometric testing instruments?

Three evaluative aspects are taken from this definition of the problem. These are:

1. determining the predictive value of the psychometric test results which have been collected, separately and combined, with regard to the psychological classification capacitated versus incapacitated (psychological recommendations);
2. determining the 'instrumental utility' in a broader sense of the psychometric instruments used with regard to the psychological assessment of (in)capacity for work in relation to the decision making of the authorities, persons concerned and appeal boards;
3. defining (provisional) guidelines for the psychological diagnostics of (in)capacity for work.

The evaluative aspects are looked into in more detail in subsequent chapters.

In chapter 2 the development of the psychological diagnostics of (in)capacity for work is described from a historic perspective. Partly because of the fact that the psychological diagnostics of (in)capacity for work exist due to the (developments of) the legislation on incapacity for work, this legislation is discussed in brief.

Subsequently the general practice with the advisory and executive

authorities is looked into in more detail, and a general description is given of the procedure by which these authorities reach their decision on someone's (in)capacity for work. In connection with this, it is also indicated what possibilities the persons concerned have to appeal if they do not agree with a decision by the executive authorities on the classification of their (in)capacity for work.

The chapter ends with a general outline of the procedure of the assessment of someone's incapacity for work.

In chapter 3 incapacity for work and psychological disorders are looked at in more detail. After a short consideration of the development of the terms 'sickness' and 'disorder', an outline is given of the great increase that has occurred in recent years in the number of people considered incapacitated for work due to psychological disorders. With the aid of a survey of existing literature on the subject, it is indicated on the one hand how developments in society and in business structures, and on the other hand how iatrogenic effects can lead to psychological disorders and incapacity for work.

In addition, it is also indicated what psychological traits may play a (mediating) part in absenteeism and incapacity for work.

In chapter 4 the theoretical background of (in)capacity for work will be explained. Starting from the terms workload - coping, the psychological diagnostics of (in)capacity for work aim at defining the functional relation between on the one hand the requirements for carrying out the work of the reference occupations, and on the other hand the individual mental capacity and occupational competence. A disturbed balance between the workload and the ability to cope can lead to psychological, physiological and behavioral disorders, which, depending on their nature, duration and degree, can have a reversible or irreversible character and consequently can lead to temporary or permanent incapacity for work.

Subsequently indicators for psychological testing of (in)capacity for work are formulated, whereby, depending on the question, a distinction is made between psycho-diagnostic, psycho-technical and vocational preference tests.

The chapter is concluded with a description of a protocol for psycho-

logical testing which is applied in the assessment of the mental capacity and occupational competence of the group studied.

In connection with this, the mental capacity and the occupational competence are operationally defined as a complex factor, consisting of:

- cognitive-intellectual functions;
- knowledge and competence;
- character structure;
- emotional and physical feelings;
- personal values, standards, objectives, attitude and motivation;
- affinities;
- behavior and ability to adapt.

Chapter 5 describes the structure and execution of this study. The definition of the problem is specified as a 'paramorphic assessment study' as: the statistical analysis of the manner in which the psychological assessment of (in)capacity for work takes place on the basis of psychometric test results, and what predictions for the future can be made on the basis of these results.

For this reason the study has been organized in such a way that the relationship can be investigated between the relevant psychometric test results (psychological traits) as explicative and potentially predictive variables and the psychological (in)capacity for work classification, which is partly based on those test results, as a criterion variable. The explicative variables consist of 34 psychological traits, measured in a number of psychometric test, and personality and screening questionnaires. The criterion variable in this case is the psychological classification capacitated for work (AG+) versus incapacitated for work (AG-), with the decisions of the authorities, persons concerned and appeal boards respectively as derivative criterion variable.

The group studied is described in more detail with a classification by sex, age and level of education.

Finally, in this chapter the method of data collection is described.

Chapter 6 gives the results and the discussion. This shows that of the total group studied (N = 804), 53% is considered capacitated for work on psychological grounds and 47% incapacitated for work. On the whole, there

is a great deal of agreement between the psychological (in)capacity for work classification and the decisions taken by the authorities. The degree of agreement between the psychological appraisal and medical assessment for the insurance boards is sufficient to talk about an acceptable instrumental value of the used psychometric tests. This is supported by the fact, that in comparison with national annual figures there is a significantly lower number of appeals, most of which were disallowed.

With regard to the objectifying value of psychometric test results on psychological traits, 85% contribute to the psychological classification of capacitated for work versus incapacitated for work. By using regression analysis it has been determined that the psychological assessment of (in)capacity for work is based on four complex components. In the order of their statistically ascertained significance these are the components: psycho-emotional instability, somatization, psychopathology and performative intelligence.

Of these four components, given the psychological classification, only psycho-emotional instability and somatization have a predictive value with regard to the decision making policy of the competent authorities. Non of these four components has a predictive value with regard to distinguishing between those who do and those who do not appeal.

At univariate level it appeared that those who did appeal were psychologically 'healthier' than those who did not appeal.

A statistical analysis of the relation between psychological traits and the decisions of the appeal boards could not take place because the number of persons that appealed was too small, although a qualitative descriptive exploration of this specific group had been carried out.

In chapter 7 it is discussed what conclusions and recommendations can be drawn from this study and a number of (provisional) guidelines for decision making are formulated for the psychological diagnostics of (in)capacity for work.

Subsequently a number of recommendations are made for the composition of psychometric testing instruments which can be applied in this area. Following that, recommendations are made for further study for the development of a standard psychometric instrument which could be assessed both from a scientific point of view and from a point of view of its

practical functionality on its (predictive) value for the psychological diagnostics of (in)capacity for work.

Finally, the importance of using a standard testing protocol nationally for the psychological diagnostics of (in)capacity for work and investing systematically the factors in work and workcircumstances, which have a psychic disabling effect, is stressed.